

REFERAT AF REGIONSVANDRÅDSMØDE

Region Syd, FVD

Tirsdag den 6. maj 2014 kl. 18⁰⁰ i Brundtland Golfklub i Toftlund

DELTAGERE:

Billund Vandråd: Formand Johannes Christensen, Sønder Omme Vandværk

Kolding Vandråd: Formand Thorkild Jensen, Lunderskov Vandværk og Mogens Westen, Aller Vandværk

Kolding Kommune: Helle Würtz

Varde Vandråd: Stig Meier Paulsen, Agerbæk Vandværk

Varde Kommune: Hardy Skov

Fredericia Vandråd: Peter Storgaard, Taulov Vandværk og Region Syd, Bent Eskildsen, Skærbæk Vandværk samt Erling Gandrup, Børup Vandværk

Sønderborg Vandråd: Formand Arne Lhjungmann Pedersen, Havnbjerg Vandværk og Torsten Hvidt, Blans Vandværk

Haderslev Vandråd: Formand Christian Greve Hansen, Maugstrup Vandværk og Christian Ravn, Øsby-Årøsund Vandværk

Tønder Kommune: Niels Ole Baecher

Aabenraa Vandråd: Formand Børge Nielsen

Aabenraa Kommune: Lars Øvig

Esbjerg Kommune: Else Starup og Jakob Top Jørgensen

Vejen Vandråd: Formand Arne Welcher Christensen, Gesten Vandværk og næstformand Hans Nielsen, Skodsborg Vandværk

Kamstrup: salgsingeniør Morten Engelsen

Region Syd: Formand og landsformand Ole Wiil, Oksbøl Vandværk, næstformand Peter Storgaard, Taulov Vandværk, Lorens Jessen, Kliplev Vandværk og Steen Thomsen, Abild Vandværk.

Region Nord: Formand Per Roth, Hadsund Vandværk

Region Fyn: Jens Larsen, Faldsled Vandværk

Kamstrup: salgsingeniør Morten Engelsen

PROGRAM:

Fælles spisning i mødelokalet

- Velkomst ved landsformand Ole Wiil
- Orientering om elektroniske målere v/ salgsingeniør Morten Engelsen, Kamstrup
- Tilbagemeldinger fra de enkelte vandråd om arbejdet i de respektive kommuner
- Opsummering og afrunding af mødet

Velkomst

Efter fælles spisning i Brundtland Golfklubs store mødelokale og en kort benstrækningspause påbegyndtes regionsvandrådsmødet kl. 18³⁰.

Landsformand og formand for Region Syd, Ole Wiil, bød velkommen til vandrådsfolkene, medarbejderne fra Kolding, Varde, Tønder, Aabenraa og Esbjerg kommuner, formand, Per Roth, fra Region Nord samt Jens Larsen fra Region Fyn.

Ole sagde, at det var glædeligt, at der var god tilslutning til mødet - også fra kommunernes medarbejdere. Han nævnede i denne forbindelse, at mange kommuner var i fuld gang med ar-

bejdet med udpegning af BNBO. Og han opfordrede til, at vandværkerne fulgte med i arbejdet, og at de, inden de indgik aftaler, rådførte sig ved FVD's sekretariat.

Ole gennemgik herefter programmet og nævned, at der efter indlægget om elektroniske målere ville være en kort pause, inden runden med tilbagemeldinger fra de enkelte vandråd.

Orientering om Kamstrups elektroniske målere ved salgssingeniør, Morten Engelsen, Kamstrup

Morten Engelsen indledte sit indlæg med at fortælle lidt om Kamstrup og virksomhedens årelange erfaringer med udvikling og produktion af elektroniske målere. Den centrale enhed i disse målere er en ultralydssensor, der via udnyttelse af Dopplereffekten meget præcist måler mængden af vand, der strømmer gennem måleren. Han fortalte også, at firmaet, der blev grundlagt i 1946, selv fremstiller alle vitale dele til virksomhedens forskellige målertyper, idet størstedelen udvikles og fremstilles af ca. 300 ansatte på den fuldautomatiserede fabrik i Stilling ved Skanderborg.

Herefter skitserede Morten principperne i Kamstrups elektroniske vandmålere og gennemgik grundigt målerens forskellige fordele, herunder at det interne litiumbatteri har en dokumenteret levetid på 16 år.

Det var især *Multical 21* målertypen, Morten fokuserede på. Måleren er beregnet til et flow på 2.5 m³/time og er opbygget i et vakuumforseglet 'hus' af kompositmateriale. Den indeholder ingen bevægelige dele og kræver ingen vedligehold.

Målerens fremmeste fordel er dog uden tvivl muligheden for fjernaflæsning.

Morten Engelsen gennemgik derfor de forskellige muligheder for fjernaflæsning. De inkluderer i den ene ende af skalaen aflæsning via en speciel adapter, som føres forbi måleren i en afstand på op til 100 meter alt efter de lokale elektromagnetiske sende-modtage forhold. Og i den anden ende gælder det opkobling via et eksisterende fastnet som f.eks. strømforsyningen eller via en fast trådløs forbindelse til de enkelte målere. Mens det første system forudsætter, at aflæsningsadapteren i større eller mindre afstand føres forbi måleren, hver gang data fra måleren skal aflæses, vil der ved en stående dataforbindelse være mulighed for mere eller mindre real-time monitoring af vandforbruget til de enkelte ejendomme og forbrugere.

Herefter forklarede og illustrerede Morten, hvordan Kamstrups aflæsningssystem fungerer og anvendes i praksis, idet han tog udgangspunkt i Hedensted Vandværks brug af systemet. Dette system, *READY Suite*, er øjensynligt meget enkelt og fungerer ved hjælp af en *app*, som installeres på vandværkets smartphone. Et tilhørende program installeres på en laptop eller tablet. Herefter vil smartphonen kunne fungerer som fjernaflæser af forbrug og målerdata for alle Kamstrup målere, der passer under en gennemkørsel af vandværkets forsyningsområde. På et kort på laptoppen eller tabletten, der medbringes under en aflæsningssession, vil man kunne følge hvilke målere, der faktisk aflæses.

Mortens indlæg affødte mange interesserede spørgsmål og kommentarer fra mødedeltagerne. Lige fra spørgsmål om magnetisk susceptibilitet til en højlydt undren over, hvorfor batteriet holder i netop 16 år og ikke i 18, hvilket ville passe bedre med den lovmæssige 6 års målerkontrol kadence!

Men alt i alt var der stor tilfredshed med Mortens indlæg, og han fik en flot applaus, da spørgerunden var slut.

Tilbage meldinger fra de enkelte vandråd om arbejdet i de respektive kommuner

Billund Vandråd, formand Johannes Christensen:

Der er arbejdet med indsatsplaner i kommunen.

Vandrådet inddrages i arbejdet og var i sidste uge, uge 18, til møde med Billund Kommune om indsatsplanarbejdet.

Statens kortlægning i Billund Kommune er opdelt i fire områder.

Et af disse områder benævnes *OSD Sønder Omme*, og kortlægningen her er afsluttet og afleveret til Billund Kommune.

Kolding Vandråd, formand Thorkild Jensen:

Kommunen havde arbejdet videre med beredskabsplanen. Det var 'beredskabet', der havde styret arbejdet. Vandværkerne havde ikke haft indsigelser mod planen, som nu ligger færdig ved Kolding Kommune til endelig vedtagelse. I givet fald vil vandværkerne fremover bare skulle ajourføre telefonlister.

Der arbejdes stadig på formulering af et normalregulativ, men indtil videre afventer man udspil fra Naturstyrelsen.

Vandrådet havde været involveret i udarbejdelse af en vandanalyseaftale med AgroLab. Resultatet var blevet fordelagtigt for vandværkerne, som nu havde muligheden for enkeltvis at indgå en aftale med laboratoriet. Siden havde Eurofins sænket sine vandprøvetagnings- og -analysepriser betragteligt.

Kolding Kommune var i gang med indsatsplanarbejdet. For tiden var det området ved Dalby, hvor der var en indsatsplan under udarbejdelse. Siden vil der skulle formuleres og vedtages indsatsplaner for andre områder og vandværker i kommunen.

Der var et godt samarbejde med vandværkerne i Vejle området i relation til nødforsyning fra TreFor. TreFor havde tilbudt vandværkerne en abonnementsordning, som var urimelig dyr, nemlig 8.000 kr. pr. vandværk pr. år plus afregning for et eventuelt forbrug.

Thorkild Jensen selv var som repræsentant for FVD indtrådt i det statslige Vandråd for Hovedoplandet Lillebælt-Jylland. Han havde tirsdag den 29. april 2014 deltaget i rådets 2. møde. Selv om dette møde primært havde handlet om vandløb fandt Thorkild det spændende og så med forventning frem til det kommende arbejde i rådet.

Kolding Kommune, Helle Würtz:

Kolding Kommune havde på en konkret foranledning iværksat og gennemført en undersøgelse af omfanget af eventuelle blyrør i vandledningsnettet i kommunen. Undersøgelsen havde vist, at der vitterligt forekom blyrør i det aktive ledningsnet. Siden var der i vand-stik-prøver fra forbrugere påvist bly i drikkevandet. Imidlertid var det alene i vandprøver, hvor der *ikke* indgik blyrør opstrøms prøveudtagnings-stedet, at der forekom bly over grænseværdien. Konklusionen var indtil videre, at de høje blyværdier formentlig skyldtes discount vandarmaturer ved de pågældende aftapninger, hvor metallegeringen afgav metalioner til drikkevandet.

Helle Würtz spurgte herefter, hvordan vandværkernes holdning var til den nye drikkevandsbekendtgørelse. Heri - fortalte Helle - er kravet til analyser for aromater (benzen, toluen, xylener og naphtalen) i tilfældet, "*hvor der i indvindingsoplandet vides at være grunde, som er forurenede med organiske klorforbindelser*", nu ændret fra "*skal*" til "*bør*".

Ole Wiil indledte den efterfølgende ordveksling med at sige, at vandværkerne først og fremmest retter sig efter de krav, som myndighederne til enhver tid sætter. Kun i særligt velbegrundede tilfælde, stiller vandværkerne ekstra krav til standard vandanalyserne.

En mødedeltager kunne refererer et aktuelt tilfælde, hvor et helt top-nyrenoveret vandværk ad egen drift havde ønsket netop aromater inkluderet i en analysepakke. Desværre var laboratoriets resultater tvetydige, idet der *ikke* blev påvist aromater i *råvandet*, men derimod i det ene af to sæt analyser udtaget i hver sin strengt uafhængige streng i ledningsføringen før vandet havde forladt vandværket. Vandværket bekostede herefter to efterfølgende tilsvarende analysesæt - dog alene for aromater. Resultatet var begge gange igen lige så svært at tolke som ved den første prøve. Og der blev stadig ikke registreret nogen forurening af råvandet. Vandværket kom kort tid herefter i besiddelse af laboratoriets interne prøvetagningsmanual. Heri var det et eksPLICIT krav til udtagning af vandprøver til analyse for aromater, at der anvendtes en ny forseglede teflonslange til hver enkelt vandprøve, der blev udtaget. Det var ikke sket ved nogen af de tre

sæt vandprøvetagninger, vandværket tidligere havde ladet foretage, hvilket vandværket gjorde laboratoriet opmærksom på. Kort tid herefter mødte laboratoriet op - tre mand høj - på vandværket, og der blev gennemført en prøvetagning - nøjagtig som beskrevet i manualen. Samtidig blev der foretaget en analyse for aromater i den omgivende luft på stedet. Resultatet af denne prøvesession var klar og tolkbar: Der blev ikke påvist aromater i vandværkets vand - hverken rå- eller drikkevand. Derimod blev der konstateret aromater i luften omkring vandværket.

Set fra et vandværkssynspunkt er konklusionen på dette forløb entydigt: Vandværkerne skal så vidt overhovedet muligt sikre sig, at alle vandprøver udtages i nøje overensstemmelse med forskrifterne. Og ifald det ikke sker, skal det pågældende laboratorium drages til ansvar.

Varde Vandråd, Stig Meier Paulsen:

Der havde onsdag den 30. april 2014 været afholdt møde i Varde Vandråd. Blandt punkterne på dagsordenen havde drøftelserne om en ny aftale om levering af forbrugsoplysninger og målerdata til Varde Forsyning affødt en længere drøftelse. Varde Forsynings udspil, om at man i 2017 skulle være nået ned på en pris på 8.50 kr. pr. forbruger, havde vandrådet takket klart nej til. Drøftelserne endte dog - ikke mindst som følge af Ole Wiils argumenter - med, at Varde Forsyning og Vandrådet enedes om en pris på godt og vel det dobbelte i forhold til forsyningens første udspil.

På vandrådsmødet havde der også været drøftelser om kvalitetssikring af vandværkerne. Efter en snak med Ole Obtrup fra Ho Vandværk var man enedes om, at det skulle være op til det enkelte vandværk, hvordan kvalitetssikringen skulle tackles.

Stig kunne samtidig fortælle, at Varde Kommune havde vedtaget en ny vandforsyningsplan, som Vandrådet ikke er helt tilfreds med. Man var således bekymret over, at vandforsyningsplanen gav tilladelse til vanding af husdyr med markvand. Blandt andet kunne der forudses en forveksling af tapsteder med markvandingsvand og med vandværkssvand.

Varde Kommune, Hardy Skov:

Hardy Skov indledte med at sige, at han godt kunne følge vandværkernes bekymring. Men han havde grund til at tro, at der blev fundet en løsning, som også vandværkerne ville blive tilfredse med.

Hardy fortalte, at vandforsyningsplanen var blevet endelig godkendt af byrådet den 4. marts 2014. Og den var nu tilgængelig på Varde Kommunes hjemmeside. Der var i planen tilføjet en pasus om, at mark- og husholdningsboringer, der er placeret i OSD (*områder med særlige drikkevandsinteresser*), skal efterses for utætheder for at sikre mod forurening af grundvandet.

Der arbejdes med BNBO i kommunen. Indtil nu er der beregnet beskyttelsesarealer for ialt 12 vandværker.

Indsatsplanlægningen var også påbegyndt - men der var en del udfordringer i processen!

Fredericia Vandråd, Peter Storgaard:

Peter Storgaard startede med at fortælle, at der netop var startet en ny medarbejder på vandområdet i Fredericia Kommune. Christian Bækgaard Jensen er navnet, og han er den fjerde på posten i løbet af de seneste fire år.

Tre af kommunens fire forbrugerejede vandværker havde for nylig indgået en aftale med forsyningen, Fredericia Spildevand og Energi A/S, om levering af forbrugsoplysninger og målerdata. Taulov Vandværk, der som det eneste vandværk takkede nej til aftalen med forsyningen, var på det seneste blevet tilbudt yderligere 4 kr. pr. måler, svarende til ialt 35 kr. pr. måler. Taulov Vandværk finder dog stadig betalingen alt for lille og havde derfor påny takket nej til forsyningen.

Sønderborg Vandråd, Arne Lhjungmann Pedersen:

Vandrådet havde været til møde med Sønderborg Kommune fire gange som følge af, at arbejdet med indsatsplaner for Nordals var gået i baglås. Når vandværkerne havde stillet spørgsmålstegn ved f.eks. nitrattruslen mod vandværkernes indvindinger, havde kommunens medarbejder anført, at man benyttede 'sikkerhedsprincippet'!

Kommunen havde endnu ikke foretaget nogen beregning af prisen for gennemførelse af indsatsplanerne i deres nuværende form.

Vandrådet og de berørte vandværker havde nu søgt faglig bistand ved LandboSyd med henblik på at få justeret indsatsplanerne, så vandværkerne vil kunne leve med dem.

Sønderborg Kommune havde kontaktet miljøministeriet for ved hjælp af Vandforsyningslovens §45 at tvinge de berørte vandværker til samarbejde.

Arne Arne Lhjungmann Pedersen forudså, at det i givet fald vil kunne gå hen og '*tage livet af Vandrådet*'!

Vandforsyningsplanen var blevet fornyet. Den var imidlertid baseret på gamle og irrelevante data.

I forbindelse med nye indvindingstilladelser var kommunen på det seneste begyndt at bede vandværkerne sikre installationerne mod nukleart nedfald. Vandværkerne var dog i vildrede med, hvordan det i givet fald skulle ske.

Vandrådet havde indgået nye og bedre aftaler om elkøb.

Ligeledes var der indgået en ny og favorabel aftale om vandanalyser med Eurofins.

Haderslev Vandråd, formand Christian Greve Hansen:

Vandrådet havde indgået gode aftaler om vandanalyser med AgroLab laboratoriet.

Vandrådet havde korresponderet med miljøministeriet om sikring mod konsekvenser på vandmiljøet fra kommende klimaændringer. I Vandrådet mener man, der er et problem med vandløbsvedligehold.

Christian Greve Hansen understregede, at samarbejdet med Haderslev Kommune fungerer rigtig godt.

Samarbejdet vandværkerne imellem er også godt. Det kom senest til udtryk, da Skrydstrup Vandværks nu afgående bestyrelse for nylig var ved at lade vandværket opsluge af PROVAS. Her gik Vandrådet imidlertid ind og afværgede den uskønne plan. Skrydstrup Vandværk er således stadig selvstændigt.

Der arbejdedes også med en aftale med forsyningen, PROVAS, om levering af forbrugsoplysninger og målerdata. Det var Christians klare indtryk, at PROVAS var klar over, at man ikke kunne spise vandværkerne af med 8.50 kr. pr. måler.

Tønder Kommune, Niels Ole Baecher:

Niels Ole Baecher startede med at oplyse, at årsagen til, at der på aftenens møde ikke var repræsentanter fra Tønder Vandråd, var, at Tønder Vandråd netop i aften afholder et længe planlagt fællesmøde for alle vandværkerne i Tønder Kommune.

Formand Peter Steffensen fra Tønder Vandråd havde derfor bedt Niels Ole fortælle, at Vandrådet havde afholdt hygiejnekursus, hvor der havde deltaget 50 vandværksfolk fra 18 vandværker. Tønder Kommune havde godkendt det pågældende kursus.

For Tønder Kommunes vedkommende kunne Niels Ole fortælle, at forvaltningen netop havde sendt vandforsyningsplanen til behandling i Udvalget for Teknik- og Miljø for endelig vedtagelse. Niels Ole Baecher berettede, hvordan der forinden havde været et forløb, hvor udvalget havde rettet i forslaget til vandforsyningsplanen, så det blev muligt, at søge og opnå tilladelse til indvinding af grundvand til vandforsyning af dyr og til brug i driften, selvom vandforsyningen hertil allerede skete fra et alment vandværk. I det oprindelige forslag til vandforsyningsplanen, som var sendt i offentlig høring, var det ikke muligt. Siden havde forslaget til vandforsyningsplanen på grund af ændringen på ny været i offentlig høring. Efter indsigelser fra flere vandværker har forvaltningen udarbejdet et forslag til ændring af teksten i vandforsyningsplanen for at komme indsigelserne i møde således, at der ikke kan gives tilladelse til indvinding af grundvand

fra private boringer til vandforsyning af mennesker og dyr, samt til brug i bedriften, hvis vandforsyningen allerede sker fra et alment vandværk. Den endelige vandforsyningsplan er på dagsordenen på udvalgsrådet i juni måned.

Indsatsplanarbejdet var endnu ikke påbegyndt i kommunen, da resultaterne af statens kortlægning af områder i kommunen først nu begyndte at tilflyde Tønder Kommune.

Sagen med overskridelser af grænsen for indhold af bly i drikkevandet ved Tønder Vandværk, som følge af blyrør på ledningsnettet, var endnu ikke helt afsluttet.

Aabenraa Vandråd, formand Børge Nielsen:

Børge Nielsen oplyste, at vandrådet for et par år siden indhentede priser på vandanalyser. Det havde resulteret i fordelagtige analysepriser for områdets vandværker.

Arbejdet med at få aftalt rimelige priser for levering af forbrugsoplysninger og målerdata til forsyningen, ARWOS, pågik med øget intensitet. Der forhandlede nu direkte med direktøren. Det var Børges vurdering, at forhandlingerne snart kunne afsluttes med en god pris til vandværkerne. Således var ARWOS øjensynligt indstillet på ved beregningen af en pris for forbrugsoplysninger og målerdata at lade udgifterne til drift af vandmålere indgå med 50%.

Vandrådet var fortsat involveret i arbejdet med en beredskabsplan.

Aabenraa Vandråd forventer ikke, at kommunens igangværende arbejde med BNBO vil berøre alle kommunens vandværker.

Aabenraa Kommune, Lars Øvig:

Lars Øvig oplyste, at Aabenraa Kommune siden september 2013 har været i gang med arbejdet med BNBO. Lars fortalte lidt om processen og nævnte, at arbejdet snart skulle være færdigt. Primært af ressourcemæssige årsager var arbejdet med indsatsplaner i kommunen endnu ikke nået langt.

Det var dog i forbindelse med med udmøntning af en indsatsplan for Barsø lykkedes at bidrage til Barsø Vandværks fortsatte beståen, blandt andet ved at muliggøre overdragelse til vandværket af en af de to relativt dybe undersøgelsesboringer, staten lod udføre i forbindelse med grundvandskortlægning af Barsø. Vandværket benytter nu denne boring til indvinding.

Aabenraa Kommune har også været involveret i beredskabsplanarbejdet, hvor resultatet skal præsenteres på et Vandrådsmøde i Stubbæk førstkommande torsdag.

Idet Børge Nielsen, der til daglig er ansat i Aabenraa Kommune, tog 'kommunekasketten' på, fortalte han, at han er medarrangør af en workshop om energibesparelser på vandværker og fjernvarme, der snart skal gennemføres i kommunalt regi.

Lars Øvig sluttede med at sige, at han fandt, at samarbejdet mellem vandværkerne i kommunen og Aabenraa Kommune er fortræffeligt og samtidig afgørende for en heldig sikring af godt grund- og drikkevand.

Esbjerg Kommune, Jakob Top Jørgensen:

Jakob Top Jørgensen nævnte, at samarbejdet med vandværkerne i Esbjerg Kommune fungerer godt.

Der var dog en del udfordringer med kvalitetsstyring. I relation hertil havde der været gennemført et vandrådsmøde, hvor *Tethys* kvalitetsstyringssystemet var blevet præsenteret.

Arbejdet med udarbejdelse af en beredskabsplan var i fuld gang.

Fanø Kommune havde engageret Esbjerg Kommune til at varetage kommunens opgaver i forbindelse med sikring af grund- og drikkevand på øen. Af forskellige årsager var der dog ikke sket meget endnu.

Vejen Vandråd, formand Arne Welcher Christensen:

Arne Welcher Christensen fortalte, at samarbejdet med Vejen Kommune var godt.

Med en kadence på cirka 1.5 år besøger en medarbejder fra kommunen alle kommunens vandværker.

Arne havde en begrundet tro på, at der kan indgås en aftale med forsyningen om betaling for forbrugsoplysninger og målerdata til cirka 50 kr. pr. måler.

Vejen Kommune havde arrangeret et møde med vandværkerne, hvor kvalitetsstyringssystemet, Tethys, var blevet præsenteret.

Beredskabsplanen var færdig og 'på plads'.

Opsummering og afrunding af mødet

Ole Wiil opsummerede ganske kort aftenens forløb og takkede for mange gode og spændende indlæg. Ole annoncerede samtidig, at Region Syd formentlig vil arrangere et Regions Vandrådsmøde i efteråret.

Herefter sagde han tak for en udbytterig aften og ønskede alle en god tur hjem.

Steen Thomsen

13. maj 2014